

Ones inestables

Es parla de l'"estil Mora" per denominar alguns dels toms que Paco Mora, director de Ràdio 9, ha introduït en els usos i costums de la programació de l'emissora autonòmica. Per exemple, *La carpeta*, espai cultural que des del 1992 conduïa la periodista Reies Juan de dilluns a divendres, no existeix ja com a tal. Ara es diu *La Revista* i cada dia de la setmana dedica el seu contingut a un tema diferent.

Però el canvi, més enllà de l'aspecte formal, comporta alguns inconvenients evidents per al mitjà radiofònic, com ara prescindir de l'actualitat. És a dir, si s'escau un esdeveniment cultural concret un divendres, no se n'informa fins al dijous següent, per l'estructura temàtica de blocs setmanals de *La Revista*, criteri que relativitza la utilitat del programa, ja que l'oïdor acostuma a exigir a la ràdio la transmissió d'informació *calenta*. Mora ha dividit l'espectre radiofònic com si es tractara d'un setmanari. De fet, el seu passat professional ha estat sobretot vinculat a la premsa escrita i ha alçat polèmica allà on s'ha desenvolupat (vegeu EL TEMPS n.ºs. 590 i 591). Ara, després de ser recaptat pel PP per a dirigir Ràdio 9 –Mora ha dit més d'una vegada davant dels seus acòlits que ha estat el seu amic Martín Villa qui li ha aconseguit càrrec–, el seu present transcorre unit a una emissora que va nàixer, entre altres coses, i segons la Llei de Creació de RTVV, per fomentar "la promoció i protecció lingüística de la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana". Cosa que els successius governants autonòmics mai no s'han acabat de creure. Potser per-

Francisco Mora com a director de Ràdio 9 ha introduït canvis en la programació i en l'organització, alguns bastant singulars. És la manera com el PP entén un projecte mediàtic que no va merèixer tampoc gaire atenció del PSOE.

què en realitat no s'han cregut ni la mateixa ràdio.

El primer equip. Ràdio 9, que en principi es deia Canal 9 Ràdio, comença el seu camí el 1989 amb un pressupost de 240 milions de pesetes, el més baix de totes les emissores dependents de governs autonòmics de l'estat. Amadeu Fabregat, antic director general de RTVV, nomena com a directora Rosa Solbes, amb qui havia coincidit al setmanari desaparegut *València Semanal* i a Ràdio Cadena –actualment absorbida per RNE. Solbes forma un equip encapçalat per Àngel Martínez com a sots-director. Els punts del dial definitius seran el 102.2 a València, el 105.7 a Castelló i el 96.5 a Alacant, tot en FM. Rosa Solbes recorda que la seua pretensió era "crear una ràdio de continguts i lluitadora. Que fera informació sempre i que analitzara l'actualitat".

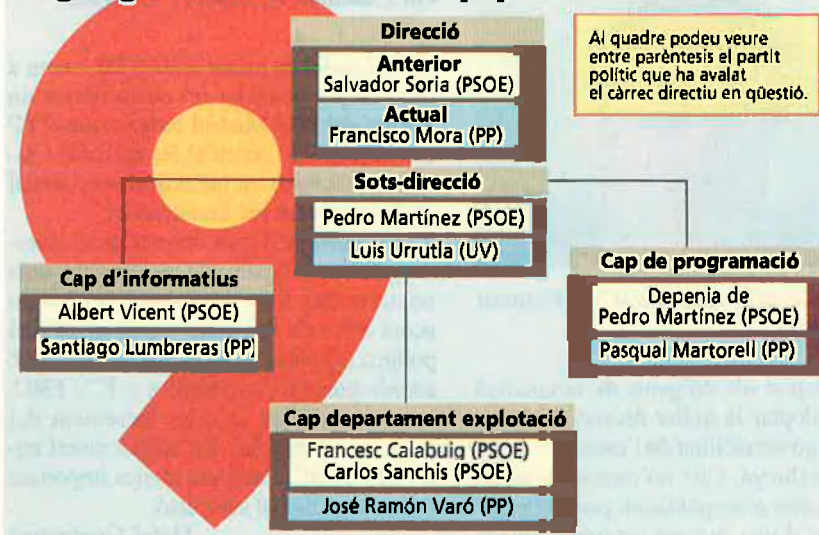
En els primers dies, es pensava que les branques de RTVV vertebrarien conscientment el País Valencià. Però prompte començaren les sorpreses per a la directora: "em va horroritzar saber que en el pla tècnic no hi havia res a Castelló ni a Alacant, que València era el melic, precisament el problema que intentàvem remeiar. Ens sabíem la germana pobra de la televisió, que concentrava les atencions de la direcció general de RTVV i del Parlament autonòmic. Però creïem que això també ens reportaria avantatges." Aquesta esperança es va anar diluint cada vegada que Solbes demanava més infraestructura o més dotació humana per a l'emissora, problema que se sumava a la dificultat de trobar professionals que parlaren valencià. I tres mesos després de ser contractada, Rosa Solbes fou acomiadada per Amadeu Fabregat. S'ha especulat molt sobre la causa d'aquella decisió. L'ex-directora manifesta que no hi va haver un motiu directe: "Probablement, Amadeu, com jo, sabia que aquell equip era ideal per posar la ràdio en marxa. Però no era l'apropiat per a dir "sí senyor". Fabregat, al seu torn, es va limitar a manifestar que la direcció de l'emissora "no estava ben engraiada".

A poc a poc, la gent més immediata a la directora va deixant també l'estació radiofònica, i hi entra un equip que es consolida al voltant del nou director, Salvador Sòria, que provenia de Ràdio Nacional. El sots-director, Pedro Martínez, abraça també les funcions del cap de programació i Albert Vicent queda com el cap d'informatius de l'etapa Sòria.

La ràdio vol recollir els paràmetres que havia

ROSANNA PUCHADES

Organigrama dels canvis a l'equip directiu de Ràdio 9

instaurat la direcció anterior i intenta desenvolupar-los. O millor dit, això pretenen els treballadors, perquè la majoria qualifiquen d'apàtica la gestió de Sòria, i això en les valoracions més amables. Com apunta un vell col·laborador de l'empresa que desitja mantenir l'anonimat, "s'hi evitava l'actualitat polèmica, per a no parlar de temes que pogueren ofendre el consell d'administració —integrat per representants del PSOE, PP, Esquerra Unida (EU) i UV. Acabarem tractant la política sempre amb molta cura, no fóra que algun representant de les altes instàncies se sentira ferit". Sòria, al seu torn, interpellat sobre quin era el projecte que ell tenia per a l'emissora, es mostra hermètic: "el funcionament de la ràdio no responia a una estratègia determinada, sinó a les directrius definides per la direcció general". I quina era aquesta definició? No és possible saber-ho, perquè Amadeu Fabregat no fa declaracions sobre els seus anys de control de l'ens públic, i Sòria insisteix a dir que eren uns objectius "estudiats des de dalt". Misteri, doncs.

El que no és un enigma és que el consell d'administració, per superar uns índexs d'audiència molt baixos entre 1989 i 92 (vegeu el gràfic de la pag 33), es va plantejar fins i tot l'opció de convertir Ràdio 9 en una FM estrictament musical, apartant-la d'una programació de continguts. Manuel Prieto, antic president d'aquest consell pel PSOE, comenta que van calibrar qualsevol possibilitat perquè no consideraven normal finançar amb l'erari públic una ràdio que no escoltava ningú. Però el 1993, l'emissora va captar molta audiència jove concentrada a la tarda, quan el *disc-jockey* Bartual va reconvertir el programa *Bikini club* en un espai de discs de bakalao dedicats pels oients. Aquest èxit va coincidir amb el despuntament de la secció d'esports.

Al llarg de la seua història, l'emissora sempre ha emès íntegrament en català, a diferència del seu equivalent televisiu. La direcció general no collava la ràdio tan fort en aquest sentit. "Sempre pensarem —diu Manuel Prieto— que una part de l'ens públic havia de ser íntegrament en valencià." No obstant, Josep Maria Sánchez, membre del consell d'administració de RTVV per EU, opina que van deixar el català al llarg de les 24 hores a Ràdio 9 perquè l'emissora no importava als qui la varen crear, i molt menys al PP: "Els serveix per fer callar les veus que els acusen d'oblidar l'idioma i la llei de creació de l'ens públic". Per a Sánchez, la desatenció del PSOE es demostra en la privatització de la publicitat de l'emissora que va inaugurar i es manté fins avui: "a diferència de Canal 9, que gestiona directament la seua pròpia publicitat, ací es fa de manera privada mitjançant una empresa anomenada Mediterrànea de Medios. Podria ser un primer pas en la privatització dels mitjans públics en què el PP

Imatge d'arxiu de l'edifici de Ràdio 9, quan encara es deia Canal 9 Ràdio.

L'emissora naix el 1989 i des d'aleshores ha estat el germà pobre de la televisió, que ha concentrat les atencions i ànsies de lluïment tant dels polítics com del consell d'administració de RTVV. Ràdio 9 produeix les seues emissions íntegrament en català, a diferència de Canal 9.

tant ha insistit en les seues campanyes polítiques."

Una privatització poc probable. Però els delicats resultats electorals obtinguts pel Partit Popular el 3-M impedeixen una hipotètica modificació de la llei del tercer canal, que obliga a la titularitat pública dels mitjans de comunicació autonòmics, o de la Llei de Creació de

ROSANNA PUCHADES

RTVV, que reitera aquesta norma. Així, els rumors que apuntaven que Francisco Mora contribuiria a facilitar aquesta privatització per després marxar, s'esvaeixen també. En paraules de Josep Maria Sánchez, "les col·locacions públiques es mantindran congelades sens dubte fins que la dreta pugua veure per on surt de la conjuntura en què l'ha situada l'electorat."

Bon punt el PP guanya les eleccions autonòmiques del 95, Salvador Sòria és destituït. El substitueix Francisco Mora, periodista de passada devoció franquista, antic director d'*Inter-viú*, i amb una escassa experiència en ràdio: tan sols uns mesos treballats a la Cadena Catalana de Barcelona. Per la nova feina Paco Mora cobrarà un sou de 8 milions anuals. A Ràdio 9, que té un pressupost de 737 milions davant dels 11.000 de Canal 9, el seu nomenament va arribar acompanyat de cinc grans incorporacions. José Luis Urrutia, que prové de la cadena COPE, ocupa la sots-direcció (vegeu quadre de la pàgina 32), imposat per UV. Ha dut els seus propis col·laboradors i supervisa especialment la secció d'esports; és castellanoparlant i té bones relacions amb membres destacats d'UV com Tárсило Piles i el president del consell d'administració de RTVV, Leonardo Ramón. Santiago Lumbreras, castellanoparlant i antic col·laborador del diari *Información*, és el cap d'informatius i ve de la mà del PP. Membre del sector dur del "alicantinisme", el seu padrí és l'alcalde d'Alacant, Luis Díaz Alperi. Pasqual Martorell, catalanoparlant, és el cap de programes, i prové de l'agència Efe, on cobria les notícies del PP, el partit que l'ha designat per al nou càrrec. José Ramón Baró, catalanoparlant i antic treballador de la cadena SER, és el cap de l'àrea tècnica. Per últim, Josep Lluís Tormo, que havia desenvolupat la seua feina a la SER, és el conductor del magazine del matí i ha estat promogut pel conseller d'Economia i Hisenda del PP José Luis Olivas. Parla en un català molt

Paco Mora (amb ulleres), actual director de Ràdio 9 i gran amant del món taurí. Mora ha efectuat canvis programàtics al costat d'un equip directiu que li ha vingut imposat per la coalició PP-UV que governa la Generalitat valenciana. Baix, instantània dels estudis de Ràdio 9. La periodista Amàlia Garrigós condueix una edició del seu programa *Passatge a la nit*.

degradat i les tertúlies del seu espai estan poblades de representants del conservadorisme periodístic més recalitrant, com Manolo Lloris.

Francisco Mora –amb el qual EL TEMPS no ha pogut posar-se en contacte tot i intentar-ho en diverses ocasions– supervisa un equip que, segons fonts internes, funciona com un regne de taifes inconnex. Mora s'ha preocupat de potenciar Alacant i Castelló com a nuclis de notícies, d'incentivar els informatius i d'intentar mantenir una plantilla de 80 treballadors fixes i desenes de col·laboradors. Amb tot, alguns professionals ja han causat baixa en aquesta nova etapa, com Josep Ramon Lluch, antic professional de la casa que desagradava al PP.

D'altra banda, el nou director intervé quan ho creu oportú i en directe en el programa que s'estiga emetent, acostuma a llegir als treballadors les seues columnes de *Las Provincias* i a fer prevaler la seua autoritat –ha arribat a allargar programes i anul·lar el que venia darrere sense un motiu de força, i, entre altres, va protagonitzar un gran enfrontament amb la periodista Maria Josep Poquet, avui presentadora dels informatius de Canal 9, perquè el director pretenia intervenir emetent la seua opinió en una informació de màxima urgència.

Així doncs, el futur de l'emissora dependrà, com sempre, de la fermesa i vàlua dels treballadors, que han hagut de suportar també un increment de la pressió política en aquesta última campanya electoral. A més a més José María Sánchez opina que l'equip de professionals haurà d'afrontar també la castellanització i la vulgarització de les emissions "perquè, amb el director actual i les insinuacions de Luis Espinosa –portaveu del PP al consell d'administració– sobre la necessitat de reflectir-hi el bilingüisme social, això es troba a la cantonada".

Joan M. Oleaque

FRAITS I CAMPS